

# Razmišljanje izboljšuje uspeh. Logično?

**NAČIN, KAKO RAZMIŠLJAMO, NI USTREZEN.** Da bi prišli do novih zamisli, da bi bili bolj ustvarjalni, moramo razmišljati drugače. Tako pravi Edward de Bono, vodilna svetovna avtoriteta na področju kreativnega razmišljanja in neposrednega učenja kot spretnosti, ki se je pred kratkim mudil na predavanju in pogovoru z udeleženci v Ljubljani. Izhaja iz medicine in psihologije. Z dognanji pri raziskovanju delovanja zapletnih sistemov človeškega telesa in apliciranju teh ugotovitev na živčne sisteme v možganih pa je razvil svoje

metode za drugačen način razmišljanja o problemih.

»Ključna knjiga, ki sem jo napisal, je bila Mehanizem mišljenja. Prebral jo je vodilni svetovni fizik, Nobelov nagrajenec, ki ga je zadeva zelo navdušila. Zbral je tim računalniških strokovnjakov, ki so simulirali tisto, kar sem opisal v knjigi, in ugotovili, da deluje natanko tako. S temi dognanji sem oblikoval orodja kreativnega razmišljanja. Tako so bili prvič v zgodovini načini razmišljanja povezani neposredno z delovanjem možganov.«

Edward de Bono zagovarja uvedbo predmeta razmišljanja v šole. »Raziskava v Veliki Britaniji je namreč pokazala, da to izboljšuje rezultate tudi pri drugih predmetih, med 30 in 100 odstotkov. Učenje kreativnega razmišljanja dolgotrajno nezaposlenih mladih pa je povečalo njihovo zaposljivost za 500 odstotkov. Ko so nasilne mlade učili takega načina razmišljanja, se je število njihovih nasilnih dejanj zmanjšalo za desetino. Torej ima učenje razmišljanja velik vpliv,« utemeljuje de Bono.

**BARBARA PAVLIN**  
strani >> 15–26



## KREATIVNO RAZMIŠLJANJE



EDWARD DE BONO

cene res padejo. Ali pa na primer, če so ljudje nezaposleni, ne morejo kupovati, in tovarne nimajo komu prodajati svojih izdelkov. Tako je še več ljudi brezposelnih. To moramo prekiniti z novim oblikovanjem. Pri nepremičninah denimo tako, da oblikujemo novo pogodbo o nakupu, po kateri prodajalec proda hišo po neki dogovorjeni ceni in zraven še zapiše, da v primeru, če v dveh letih indeks cen nepremičnin pade za 10 odstotkov, teh deset odstotkov vrne. Tako trg ne stoji in cene ne padajo,« meni de Bono.

Edward de Bono pri svojem delu sodeluje z otroki, učenci, direktorji največjih podjetij

(BHP, Ciba-Geigy, Citicorp, Ericsson, Heineken, Kuwait Oil Company, Montedison, NTT, Petronas, Total, Vitro Fama ...) in z vladnimi ustanovami. O uspešnosti svojih metod nam sogovornik pove še: »Neki podjetnik v Argentini je prebral moje knjige in se tako navdušil, da je svoje zaposlene začel izobraževati o tem. Takrat je bil za polovico manjši od svojega največjega konkurenta, štiri leta pozneje pa je bil že štirikrat večji. V lateralnem razmišljanju so orodja lahko zelo močna. Neko podjetje v Južni Afriki je z uporabo le enega orodja v enem popoldnevu zbralo 21.000 novih idej.«

## Razmišljanje v šolah izboljšuje uspeh

Edward de Bono zagovarja uvedbo predmeta razmišljanja v šole. »Raziskava v Veliki Britaniji je namreč pokazala, da to izboljšuje rezultate tudi pri drugih predmetih, med 30 in 100 odstotkov. Učenje kreativnega razmišljanja dolgotrajno nezaposlenih mladih pa je povečalo njihovo zaposljivost za 500 odstotkov. Ko so nasilne mlade učili takega načina razmišljanja, se je število njihovih nasilnih dejanj zmanjšalo za desetino. Torej ima učenje razmišljanja velik vpliv,« utemeljuje de Bono. Zakaj se torej nekaterim državam to ne zdi pomembno? Za to je potreben močan, vpliven posameznik, razloži sogovornik. V Venezueli je neki profesor filozofije prebral eno izmed de Bonovih knjig, ki ga je zelo motivirala. Pridružil se je vladajoči stranki, in ko so ga vprašali, katero ministrstvo si želi, je rekel ministrstvo za razvoj inteligence. »Za tem je priletel k meni v London in me vprašal za nasvet, kaj naj s tem novim ministrstvom stori. Predlagal sem mu svoj program za šole in odšel z njim v Venezuelo, kjer sem usposabljal 250 učiteljev, ki so nato izobrazili še 107.000 učiteljev. Moje metode želijo uvesti tudi na Kitajskem, v petih provincah. V projekt bodo vključili 680.000 šol, in ko bo Kitajska začela razmišljati, pripravite narodno nošo, kajti preostali svet bo le turistično območje za kitajske turiste,« je prepričan de Bono.



# Novo razmišljanje se ukvarja s prihodnostjo

BARBARA PAVLIN

**N**ačin, kako razmišljamo, ni ustrezen. Da bi prišli do novih zamisli, da bi bili bolj ustvarjalni, moramo razmišljati drugače. Tako pravi Edward de Bono, vodilna svetovna avtoriteta na področju kreativnega razmišljanja in neposrednega učenja kot spretnosti, ki se je pred kratkim mudil na predavanju in pogovoru z udeleženci v Ljubljani. Izhaja iz medicine in psihologije. Z dognanji pri raziskovanju delovanja zapletnih sistemov človeškega telesa in apliciranju teh ugotovitev na živčne sisteme v možganih pa je razvil svoje metode za drugačen način razmišljanja o problemih. »Ključna knjiga, ki sem jo napisal, je bila *Mehanizem mišljenja*. Prebral jo je vodilni svetovni fizik, Nobelov nagradjenec, ki ga je zadeva zelo navdušila. Zbral je tim računalniških strokovnjakov, ki so simulirali tisto, kar sem

opisal v knjigi, in ugotovili, da deluje natanko tako. S pomočjo teh dognanj sem oblikoval orodja kreativnega razmišljanja. Tako so bili prvič v zgodovini načini razmišljanja povezani neposredno z delovanjem možganov,« razlaga de Bono.

Poudarja, da ne razmišljamo napačno, ampak neustrezno. »Vsako kolo avtomobila je izvrstno. Če pa imamo avtomobil s samo tremi kolesi, je vsako kolo posebej še vedno izvrstno, ampak avto ni izvrsten. Podobno je, če imamo dobro razmišljanje in logiko. To ni dovolj, dodati jima moramo nove načine razmišljanja,« razlaga de Bono. Najbolj osnovna metoda razmišljanja človeka je pogled nazaj. Analiziramo situacijo in identificiramo standardne elemente. Program razmišljanja človeka torej temelji na informacijah, analizi in ocenjevanju. Novo razmišljanje pa vključuje razmišljanje, ki se ukvarja s prihodnostjo. To vključuje konstruktivno razmišljanje, ustvarjalno

razmišljanje, oblikovalsko razmišljanje in zaznavno razmišljanje.

## Nezadosten način razmišljanja

Kot razlaga de Bono, so bile šole, univerze, ko je način razmišljanja grških mislecev Sokrata, Platona in Aristotela v renesansi ponovno prišel v Evropo, v rokah cerkve. Ta ni bila zainteresirana za zaznavno razmišljanje ali za kreativno razmišljanje ali oblikovalsko razmišljanje. Kar so potrebovali, je bila resnica, logika in argument, da so heretikom dokazali, da so v zmoti. »Tako smo razvili zelo dobro razmišljanje za iskanje resnice, kar je bilo zelo uporabno v znanosti in tehnologiji, kulturno pa nikoli nismo razvili razmišljanja za ustvarjalno vrednost. Posamezniki so seveda jo, izumitelji, inovatorji ipd. A kulturno, v šolah in izobraževanju, ni razmišljanja za ustvarjanje vrednosti, zaradi že omenjenega močnega vpliva cerkve na izobraževanje. S tem

nočem reči, da je drug način razmišljanja napačen, ampak je nezadosten. Tako kot tri kolesa na avtomobilu niso napačna, ampak nezadostna,« razlaga sogovornik.

Avtor je najprej razvil metodo paralelnega razmišljanja, nato je prišla metoda šestih klobukov, »ker se mi je zdelo, da vsakič, ko je imel nekdo zamisel, so jo drugi le napadali, da ni dovolj dobra. Želel sem razviti metodo, s katero bodo ljudje raziskovali zamisli,« pravi de Bono. Z metodo šestih klobukov v celoti uporabimo možganske sposobnosti, da poiščemo, ustvarjamo vrednost v razpravi. Z lateralnim razmišljanjem pa izzivamo in spodbijamo ustaljeno, da pridemo do popolnoma novih rešitev, novih idej. De Bonove metode so za vsakogar, saj šest klobukov uporabljajo šestletniki v šolah in tudi vodilni svetovni ekonomisti. Kreativne ideje, ki nastajajo z lateralnim razmišljanjem, pa uporabljajo vsi, od poslovnih do rokovskih skupin, kot sta

Eurythmics, Pet Shop Boys. »Če menedžer v podjetju potrebuje nove zamisli, naj uporabi metodo lateralnega razmišljanja. Če pa se želi s kolegi pogovoriti o določenem problemu, naj uporabi metodo šestih klobukov. Ta metoda se uporablja bolj za skupinsko razpravo, lahko pa se uporablja tudi individualno,« razloži Edward de Bono. Dodaja, da je bil poslovni svet vedno bolj dovteten za razmišljanje kot kateri koli drugi del družbe, saj je to njihovo bistvo. V znanosti, politiki je dovolj le, da drugim dokažeš, da imaš prav. Ne zanimajo jih nove zamisli.

## Ni dovolj le analizirati in opisovati

Ekonomisti so zelo dobri v analitiki, manjka pa jim oblikovanje, meni sogovornik. Oblikovanje pomeni dati stvari na svoje mesto, ne samo analizirati in opisovati. »Na primer, če nepremičninski trg pada, ljudje ne kupujejo, ker želijo počakati, da cene še malo padejo. Kot rezultat tega >>